

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
			Tárgy 621.32
	Szerző		Hely
	Cím	Villamos világítás kérdése	
	Forrás:	Pesti napló	Személy
	Bp.	1910	Helyszám
	(Idő)	III/I	
		(Köt. v. füz.)	

FŐVÁROS.

A villamos világítás kérdése.

A villamos világítás kérdésével már régebbi idő óta foglalkoznak a városházán. Tudvalevően fölmerült az az idea is, hogy a két magántársaságok kezében levő villamos világítási vállalaton kívül a főváros is építsen egy elektromos telepet. Eleinte az volt a terv, hogy a városi villamosságfejlesztő telepet a soroksári holt Duna-ág vizi erejének a felhasználásával csinálják meg. Mivel azonban e terv megvalósításának sok mindenféle akadályja lenne, ezt a tervet elajtották és ha megcsinálják: gőzerőre rendezik be a városi elektromos telepet.

A városi elektromos telep terveinek az elkészítésével a polgármester dr. Hoór Tempis Mór műcsinári tanárt bizta meg aki meg is felelt a megbízásnak. Mikor a tervek elkészültek, a tanács megbizta dr. Hoór Tempis Mór, Szimély Árpád főszámvevőt és Semsey Béla mérnököt, hogy készítsenek számításokat arra nézve is, hogy mennyibe kerülne a két elektromos telepnek: a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság, valamint a Magyar Villamossági Részvénytársaság megváltása és megváltás esetén milyen lenne a két vállalat jövedelmezősége? A szakértők elkészültek a becslési munkálatokkal és részletes jelentést számoltak be a polgármesternek. Ebből a jelentésből kitetszik, hogy a két magánkézben levő elektromos telep mellett egy harmadik villamosságfejlesztő telep nagyon elférne és jövedelmezősége mindenképpen biztosítva lenne. A számításokból kitetszik, hogy Budapest egész villamosság-szükségletének csak ötödrészét termeli a két magánkézben levő villamostelep. A szakértők kimutatják, hogy ha a főváros megépíti a maga gőzerőre berendezett villamostelepét, 16,7 millió korona befektetés mellett 848.600 korona tiszta

jövedelemre számíthat. Míg ha a két meglévő villamostelepét váltja meg a főváros, akkor 47,7 millió beruházás mellett 1,3 millió korona lenne az évi tiszta jövedelme. Ha pedig megváltaná a két telepet, de ezen kívül a harmadik telepet is megépítené a város, akkor 61 millió koronás befektetés mellett 2,8 millió korona lenne az évi tiszta bevétele.

A jelentésből megtudjuk, hogy Budapest közönségének 150 millió kilowatt óra a villamos áram szükséglete. Ebből a két villamos telep 32 millió kilowatt óra áramot termel; ennek is nagyrésze világításra használandó el. A közuti vasutak 60 millió kilowatt áramot fogyasztanak, a többi hajtóerőszükségletét a publikum más úton szerzi be.

A főváros által tervezett elektromos telep 49 millió kilowatt termelésére volna berendezve. Ennek a negyvenkilenc millió kilowatt óra áramnak a fogyasztója azokból rekvirálná, akik sem egyik, sem másik társaságnak nem üzletfelei. Ennek a városi telepnek a befektetési tőkéje 16,721.000 K
Évi kiadás 2,709.900 „
Évi bevétel 4,428.540 „
Nyers fölösleg 1,718.600 „
Ebből lemegy annuitásra 870.000 „

A tervezett városi telep tiszta jövedelme lenne tehát évenként 848.600 korona.

A Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaságra vonatkozó rentabilitási szám adatok ezek:

Évi áramtermelés 19,800.000 kilowatt óra. Ebből csak 55% jut a fogyasztóknak. A többi részint elkallódik, részint maga a gyár használja el.

Jövedelmezőség: Az 1912. év végeig a főszámvevő szerint beruházott tőke 25,824.000 K. Ebből avulásra leszámítandó 5,940.000 korona. Marad tehát 19,884.000 korona. E: lenne a megváltási alapár, amelyhez hozzá kell adni a megváltási alapár annyi 2½%-át, ahány év van még a vállalat szerződésének a lejártáig. Szóval az alapár 65 százalékát kell hozzáadni a 19,884.000-hez, ami együtt 33,717.000 korona lenne. A főszámvevő szerint tehát 33,7 millióért válthatná meg a főváros a Budapesti Általánost.

Viszont Hoór Tempis egyetemi tanár rentabilitási számításai szerint az annuitással és az ujtási alapra fölvevett 540.500 koronával együtt a

Kiadás	4,010.500 K
Bevétel	4,941.857 „
Jövedelem	931.357 „
Ebből lemegy 10% adóra	93.135 „
Tiszta jövedelem	838.227 „

A megváltási összegén kívül pótlásokra és újabb beruházásokra szükség lenne 3,355 000 koronára. Összes befektetés lenne tehát 30,939.000 korona.

A Magyar Villamossági Részvénytársaság telepére vonatkozó számítások ezek:

Ennek a telepnek az évi termelése 12,400.000 kilowatt óra. A fogyasztóknak azonban itt is csak a termelt áram 55%-a jut.

A megváltási alapár a főszámvevő szerint 9,010.253 korona; Hoór Tempis szerint: 8,150.250 korona. Ehez hozzá kell adni a szerződés értelmében az alapár 65%-át, tehát a főszámvevő számítása szerint 15,317.430 koronát; Hoór Tempis számítása szerint 13,450.000 koronát. Az így nyert összeghez jön a pótlásokra és újabb beruházásokra 3,320.000 korona. Megváltás esetén tehát 16,770.000 koronára van szükség. Megváltás esetén a vállalat mérlege így alakulna:

Kiadás	2,714.200 K
Bevétel	3,247.635 „
Nyers jövedelem	533.435 „
Levonva az adó	53.343 „
Tiszta jövedelem	480.092 „

Abban az esetben, ha a főváros megváltja a két magánkézben levő elektromos telepet, de ezenkívül megépíti a harmadik telepet is, a számok így alakulnának:

Összes áramtermelés 81 millió órawatt.	
Megváltás és új beruházások	61,130.000 K
Kiadás annuitással és ujtási alappal	9,534.040 „
Bevétel	12,615.540 „
Nyers jövedelem	3,081.500 „
Tiszta jövedelem	2,773.000 „

Ezek a szakértői jelentés főbb adatai.